

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان

محمدحسن خلیلی

حاکمیت سیاسی قاجاریه در تاریخ ایران، آغاز دوران جدیدی بود که با مشخصه‌های خاص خود از سایر ادوار سیاسی مجزا می‌شود. وضعیت زنان نیز در این دوران با تأثیر پذیری از وضعیت حاکم بر جامعه تعریف می‌شود. با توجه به شرایط سیاسی و اجتماعی حاکم بر این دوره، زندگی زنان تا حدود زیادی محدود شده بود، با وجود این آنان در برخی فعالیت‌های اجتماعی مانند تفریحات دسته جمعی (در جمع زنان)، امور خیریه، گردهمایی‌ها و مراسم مذهبی، دخالت و مدیریت مستقیم در اداره‌ی منزل و تربیت فرزندان و در موارد معدودی هم امور اقتصادی مانند اداره‌ی امور زمین‌های کشاورزی یا تولید صنایع دستی شرکت می‌جستند. آن‌هم همچنین در صحنه‌ی سیاست حضوری پنهان داشتند؛ به این ترتیب که به عنوان مادر، خواهر یا همسران شاه به طور غیرمستقیم بر برخی تصمیمات شاهانه اعمال نفوذ می‌کردند. می‌توان گفت زنان در جامعه‌ی ایرانی نیرویی بالقوه و پنهانی محسوب می‌شدند چرا که به رغم کسب مهارت‌های اجتماعی و فرهنگی در سطحی محدود، اما به دلیل مساعد نبودن شرایط اجتماعی و سیاسی جایگاه مناسبی را در اجتماع به دست نیاوردند. از نیمه‌ی دوم قرن نوزدهم به ویژه عصر ناصری، حرکت‌های مخالف گرایانه با تصمیمات سیاسی کارگزاران حکومتی پدیدار گردید. و این مخالفت‌ها سبب حضور و مشارکت سیاسی و اجتماعی زنان در کنار مردان شد. در ارتباط با وضعیت زنان در عصر قاجار می‌توان به این موضوع توجه داشت که به دلیل تنگ نظری‌های اجتماعی و وجود برخی شکایت‌ها و تعصبات غیرمنطقی، نوعی نگرش معطوف به محدود کردن زنان در عرصه‌های سیاسی و اجتماعی مشهود و آشکار بود به همین علت و نقش زنان در جامعه‌ی ایران بیشتر به رسیدگی به امور خانه و سرپرستی از فرزندان و بعضاً مشارکت در امور زراعی محدود گردید؛ اما حضور آنان در صحنه‌های سیاسی و اجتماعی در دوره‌ی مشروطه در غالب

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

نیروی‌های نهفته و موثری در جریان انقلاب بروز نمود.

و اما اسنادی که در مقاله‌ی حاضر به معرفی آن‌ها پرداخته شده^۱ شامل شرح حالی از دختران و خواهران ناصرالدین شاه برای احقاق حقوق از دست رفته‌ی خود در مورد املاک موروثی‌یشان به مجلس شورای ملی و نیز اقداماتی است که درخصوص این درخواست‌ها صورت گرفته است. صورت این اقدامات اگرچه درمقابل درخواست‌های افراد نزدیک به شخص پادشاه صورت گرفته، اما با زهم به خوبی بیانگر نا برابری‌های حقوقی موجود میان زنان و مردان در دوره‌ی مورد بحث است.

[نشان تاج و شیر و خورشید]

مجلس شورای ملی، به تاریخ ۱۴ سرطان ۱۳۰۱، نمره‌ی ثبت ۸۶۵۴

ریاست محترم وزراء عظام دامت شوکتهم

نسبت به اظهارات صبا‌یای مرحوم مظفرالدین شاه راجع به املاک آذربایجان و دعوی وراثت آنها در املاک مزبور به مورخه‌ی اول حوت شرحی اشعار گردیده و تاکنون جوابی نرسیده است چون محذورات مشارالیه‌ها در اینجانب تجدید اخطار نموده‌اند با ملاحظه سواد عرض حال مزبور که لفاً ارسال می شود مقتضی است از نظریه‌ی دولت مجلس شورای ملی را آگاه فرمایند تا جواب مکتوسی به آنها داده شود.

عرایض / ۱۳۰۰/۱۱/۲۲

مقام منبع و ساحت مقدس مجلس دارالشورای ملی شیداله ارکانه

به طوری که در پیشگاه آن مقام مقدس مبرهن است و غالب اهالی این مملکت در حال کنونی آگاهند اعلی حضرت مظفرالدین شاه مرحوم در زمان ولایت عهدی و در مدت متممادی اقامت آذربایجان املاکی به موجب قوانین شرع مطاع و برچسب قباجات موجود خریداری نموده که ملک طلق مشروع او بوده و در جزو خالصجات دولتی در هیچ زمانی محسوب نمی گردیده به علاوه املاکی نیز از مرحومه شکوه السلطنه و مرحوم نصره السلطنه (مادر و دایی خودش) ارثاً با آن مرحوم منتقل شده بود که این املاک چه ارثی و چه خریداری به موجب قوانین شرع مطاع و برحسب قانون اساسی مملکت (که مال هر پدری به اولاد می رسد) ملک طلق موروث ما وراثت آن مرحوم است و البته انتزاع این املاک را هیچ قانونی از بد ما تجویز ننموده هر قسم مداخله در آنها برخلاف قوانین شرع و کلیه قوانین موضوعه‌ی عالم است. بعد از فوت مرحوم مظفرالدین شاه با اینکه اداره‌ی املاک مزبوره به هیچ وجه مربوط به خالصجات دولتی نبوده و چه در زمان اقامت تبریز و چه در مدت سلطنت علی‌حده در اجاره و یا اداره می شده مع هذا معلوم نیست به چه ترتیب این املاک را که در هیچ یک از رقبات دولتی هم ذکری به عنوان خالصه از آنها نیست دولتی

۱. این اسناد متعلق به دوره‌ی چهارم مجلس شورای ملی است، و در کارتن ۷۴ پوشه ۳۱ در بخش اسناد کتابخانه‌ی مجلس شورای اسلامی نگهداری می شود.

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

متصرف و ما وراثت از حق مشروع خود برآمده تظلمی نماییم. حال که به حمداله تعالی مجلس شورای ملی دارد و البته می رود که بی تکلیفی عمومی در سایه‌ی مجلس مقدس خاتمه داده شود و از طرفی هم حالت استیصال و پریشانی بعضی از ماها به منتهی در چه رسیده. امضاء کنندگان ذیل صبیای مرحوم مظفرالدین شاه با نهایت امیدواری تظلم حقه‌ی خود را به آن مقام منیع نموده و انتظار داریم که به پاس حق گذاری نسبت به صمیمیت و ملت دوستی مرحوم مظفرالدین شاه و کلاهی محترم دارالشورای ملی که از تأسیسات پدر تاجدار ما است اولاد او را از حقوق حقه خود محروم ننموده موجبات آسایش حال صبیای بی گناه او را فراهم فرمایند. به این معنی که مقرر شود دولت رسیدگی به عرایض ما نموده معلوم کنند املاکی که ملک مطلق مرحوم مظفرالدین شاه بود و باید ارتاً به ما رسیده و بین ما مطابق قوانین مقدس اسلامی تقسیم شود به چه ترتیب از تصرف ما خارج و بعد از این مدت متمادی که ما از حقوق خود محروم بوده ایم در سایه‌ی عدالت پروری آن ذات محترمه املاک موروثی ما را واگذار نمایند تا ما نیز مانند سایر افراد این آب و خاک از حقوق خود بهره‌مند و این حق گذاری و پاس حقوق از طرف آن ذات مقدسه نسبت به یک شاهنشاه ملت دوست که نام او سرلوحه‌ی مشروطیت و قانون اساسی ایران یادگار زمان سلطنت اوست در تاریخ به یادگار ابدی بماند و به این سرعت فعلی بعضی از ماها خاتمه داده شود.

[تعدادی مهر در حاشیه و پایین صفحه از نورالسلطنه، اعظم الدوله، انور الدوله، اقدس السلطنه، شکوه السلطنه، اقدس الدوله، قمر السلطنه، عزت الدوله، مخبرالدوله]

۲۸ شهر شوال المکرم ۱۳۴۰، نمره ۱۲۳۵۵

عرایض ۱۳۰۱/۴/۵

مقام مقدس ریاست محترم مجلس شورای ملی شیداله ارکانه

چند ماه قبل صبیای مرحوم مظفرالدین شاه طاب ثراه راجع به استرداد سهم الارث املاک واقعه در آذربایجان پدری خود که دولت تصرف نموده شرحی به مجلس مقدس عرض و تظلم نموده و احقاق حقوق مشروع خود را درخواست و استدعا کرده بودند با اینکه از طرف مجلس مقدس شرحی به هیئت محترم دولت مرقوم رفته و بر حسب و کالتی که از طرف حضرات صبیای به این بنده داده شده و غالباً به مقام منبع ریاست وزراء عظام تذکر می‌داده و با وزارت جلیله‌ی مالیه مذاکره فرموده اند معهداً به اتصال مرقومه مجلس مقدس را بلاجواب و توضیحاتی به آن مقام مقدس تقدیم نکرده‌اند و حضرات صبیای شاید تصور غفلت و اهمال از طرف این بنده نموده و می‌نمایند این است جسارتاً عرض و حضرات صبیای استرحام از آن مقام مقدس می‌نمایند که هر چه زودتر توجهی در احقاق حق مشروع آنها فرموده و امر شود که سهم الارث هر یک از آنها را از املاک اختصاصی پدر بزرگوار خودشان حقاً و عدلاً به تصرف بدهند مستدعی است از نتیجه‌ی الطاف خود این بنده را مستحضر فرمایید که به حضرات صبیای ابلاغ نمایم.

زیاده جسارت است

[امضاء] امجد السلطان

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

[در حاشیه]

به مقام ریاست وزراء عظام مراجعه و مطالعه جواب شود
۷ سرطان ۱۳۰۱ یعقوب الموسوی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

مجلس شورای ملی، به تاریخ اول اسد ۱۳۰۱، نمره ثبت ۹۳۶۱
ریاست محترم وزراء عظام دامت شوکتهم

در موضوع تظلمات صبیای مرحوم مظفرالدین شاه نسبت به املاک آذربایجان و دعوی وراثت آنها در
املاک مزبوره به نمره ۸۶۹۴ مورخه ۱۳۰۱ سیزدهم سرطان شرحی زحمت افزا گردیده است با عدم وصول
جواب و تکرار اظهارات صبیای مزبوره و امجد السلطان نماینده ایشان مقتضی است از تصمیمی که در
رفع شکایت معزی الیهها اتخاذ فرموده اند مجلس شورای ملی را مستحضر فرمایند یا جواب یمسح الکرت
به آنها داده شود.

۱۵ شهر ذی قعدة الحرام ۱۳۴۰

عرایض ۱۳۰۱/۴/۲۴، نمره ۱۵۳۰

مقام منبع مقدس ریاست محترم مجلس مقدس دارالشورای ملی شیدالله ارکانه

راجع به تظلم صبیای مرحوم مظفرالدین شاه مورخه ۲۷ شهر شوال برحسب وکالتی که از طرف حضرات
صیایا به این بنده داده شده شرحی به آن مقام مقدس عرض و متاسفانه تا امروز به زیارت جواب نایل
نگردیده. مستدعی است مقرر فرمایید از هیئت محترم دولت جداً مطالبه‌ی جواب و احقاق حق حضرات
صبیای آن مرحوم را که غالب از آنها با کمال سختی زندگانی می‌نمایند نموده و امر فرمایند سهام ارثی از
املاک موروثی آذربایجان آنها را به تصرف بدهند زیاده جیسات است [امضاء] امجد السلطان

[در حاشیه]

از مقام ریاست وزراء عظام جواب مراسله‌ی مورخه ۱۳۰۱ سیزدهم برج سرطان در این باب خواسته شود.

۲۱ سرطان ۱۳۰۱ عبدالکریم اصفهانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

ریاست وزراء، مورخه ۱۱ ثور ۱۳۰۱، نمره ۲۳۵۱

مقام منبع ریاست وزراء عظام دامت شوکتهم

در جواب حکم مطاع نمره ۲۱۷ به عرض می‌رساند نظر به اینکه قبل از اعطای مشروطیت داریبی
شخص سلطان با دارائی مملکت مجزا نمودند هر دو حکم واحد را داشت چنانکه طوری که سلطان اراده
ایی کرد می توانست تصرفاتی در منال دولتی بنماید به این جهت بعد از فوت مرحوم مظفرالدین شاه نوراله

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

مضححه؟؟؟؟ جماعت شخص معظم اله هم در خیر و خالصجات دولتی ضبط شده است. اطلاعات جسارت
گردید محل مهر و امضاء وزارت مالیه

[نشان تاج و شیر و خورشید]

ریاست وزراء، به تاریخ ۳۲ سرطان ۱۳۰۱، نمره ۳۶۹۹

ریاست محترم مجلس شورای ملی شیداله ارکانه

در جواب مراسله شریفه نمره ۸۶۵۴، نمره ۹۳۶۱ راجع به اظهارات صبیای مرحوم مغفور
مظفرالدین شاه سواد مراسله که اخیراً در این باب از وزارت مالیه رسیده است برای اطلاع خاطر شریف لفاً
ارسال می شود. [مهر ریاست وزراء]

[-] مفاد جواب وزارت مالیه در جواب مقام ریاست وزراء عظام در جواب وکیل صبیای مرحوم
مظفرالدین شاه ابلاغ شود.

۱۳ اسد ۱۳۰۱ عبدالکریم اصفهانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

مجلس شورای ملی، به تاریخ ۲۷ اسد ۱۳۰۱، نمره ثبت کتاب ۱۰۳۸۱

آقای امجدالسلطان نماینده صبیای مرحوم مغفور مظفرالدین شاه طاب ثراه

راجع به اظهارات صبیای مرحوم مغفور مظفرالدین شاه طاب ثراه عقیده دولت این است چون قبل
از اعطای دارایی شخص پادشاه با دارایی مملکت می خواهند به این جهت علاقجات شاه مرحوم هم جزو
خالصجات دولتی ضبط و اداره شود به هر حال مقتضی است روز شنبه ۲۷ برج جاری در کمیسیون عرایض
مجلس شورای ملی حضور به هم رسانده و در این باب مذاکراتی بشود. که مراسله است که بدون امضاء
مبارک و بدون دستورالعمل برگشته اگر دستور مجددی خواهد داشت یا باید ضبط شود امر فرمایند.

بدهند کمیسیون عرایض مجدداً بیاورند ۲۳ اسد ۱۳۰۱

مراسله جوابیه مجلس و ارسال سواد برخلاف دستور کمیسیون بودجه دستور کمیسیون این بوده که
مجمعل و بسیار مختصر مفاد جواب [-] ابلاغ شود حالا هم تکلیف اینکه بسیار مختصر جواب داده شود
که در دولت اظهارات شماها را با دلائلی رد کرده است اطلاع و خصوصاً امر مستلزم اینکه عصر شنبه ۲۷
نماینده به کمیسیون عزم کرده بفرستید تا [-] لازم داده شود.

۱۲ ذی الحجه الحرام ۱۳۰۱

عرایض ۱۳۰۱/۵/۲۱، نمره ۱۹۸۷

مقام منبع ریاست محترم مجلس دارالشورای ملی شیداله ارکانه

راجع به تظلم صبیای مرحوم مظفرالدین شاه از بابت استرداد سهم الارث خود از املاک واقعه در تبریز
آنها که به ریاست دولت ارجاع فرمودید مکرر حضور مبارک و به مقام منبع ریاست وزراء عظام و وزارت

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

جلیله‌ی مالیه جسارت و استدعای احقاق حق آنها را نموده بدبختانه در تاریخ ماه هنوز جواب [ناخوانا] از تاریخ یک مقامات عالیه صادر و زیارت نشده و این بنده هم غالباً در [ناخوانا] مراسلات خود بوده و تصور می‌فرمایند عدم احقاق حق قصور از بنده است. لهذا عاجزانه استدعا دارد مقرر فرمایید سهام املاک موروثی تبریز آنها [ناخوانا] بنده به تصرف بدهند یا اگر توضیحاتی در این توضیح ماند بدهند زودتر به عرض برساند و اگر هم واقعاً بدون هیچ [ناخوانا] امنیت محترم دولت فقط صباپای مرحوم مظفرالدین شاه مؤسس [ناخوانا] را در حقوق مدنی محروم می‌دانند مقرر فرمایید کتباً ابلاغ کنند که آنها نیز جهت خود و دچار [ناخوانا] نکرده و از مطالبه‌ی حقوق حقه‌ی خودتان عجلتاً منصرف شوند مستدعی است جواب این ورقه را سریعاً مرحمت فرمایید.

[در حاشیه]

۱۳۰۱/۱/۲۳

ضبط شود چون اقدام شده و جواب رسیده دستور ابلاغ به عارفین داده شود
عبدالکریم اصفهانی ۲۲ اسد ۱۳۰۱

[نشان شیر و خورشید]

مجلس شورای ملی، به تاریخ اول حوت ۱۳۰۸، نمره‌ی ثبت ۴۸۴۵
ریاست محترم وزراء عظام دامت شوکتهم

صباپای مرحوم مبرور مظفرالدین شاه در موضوع املاک آذربایجان و عنوان وراثت و حقانیت خود در رقبات مزبور شرحی به مجلس شورای ملی نوشته‌اند برای استحضار خاطر شریف سواد مشروح‌ه‌ی آنها را لفاً ارسال می‌دارد. تصمیمی که در جواب معزی‌الیه‌ها اتخاذ خواهند فرمود مجلس شورای ملی را قرین استحضار فرمایند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

۱۳۳۰ اسم نویسنده و تاریخ: پهلوان محمد سلطان	 مجلس شورای ملی	نمبر کتاب ثبت: ۸۶۵۴
اسم بانک نویس کتبه و تاریخ:		کارتن: ۱۳۳۰ دوسیه: ۱۳۳۰
تاریخ امضای بانک نویس:		نمبر های قبل: ۴۸۴۵

تاریخ ارسال: **۱۳۰۹** اداره: **اداره چاپ و نشر**
فیوکر مهمه: **رایت ترم زراعت** / **کلیه** / **کلیه**
عنوان کاغذ: **مقصد و عنوان پاکت**

۴۸۶۵
نهیست بر انهارات جبیر و حرم مظفری ش.ه. راجع به مدک از زبان داور در امرت نه در امرت زراعت
در امرت نه در امرت زراعت / در امرت نه در امرت زراعت / در امرت نه در امرت زراعت
در امرت نه در امرت زراعت / در امرت نه در امرت زراعت / در امرت نه در امرت زراعت
در امرت نه در امرت زراعت / در امرت نه در امرت زراعت / در امرت نه در امرت زراعت
در امرت نه در امرت زراعت / در امرت نه در امرت زراعت / در امرت نه در امرت زراعت

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

پیام بهارستان / ۳، ش، ۱۱۲ / تابستان ۱۳۹۰

۲۰۰/۱۱/۲۳

۲۰۰/۱۱/۲۹

مقام شریف و جلالت و غیرت و در احوال و شرف و کرامت

بگویم درینکس و ایضا در وقت که در حال کمال کرامت و شرف و کرامت حضرت منیرالدین مرحوم بود که در
در وقت که در حال کمال کرامت و شرف و کرامت حضرت منیرالدین مرحوم بود که در
مقام شریف و جلالت و غیرت و در احوال و شرف و کرامت
که این کار بجز در وقت که در حال کمال کرامت و شرف و کرامت حضرت منیرالدین مرحوم بود که در
مقام شریف و جلالت و غیرت و در احوال و شرف و کرامت
مقام شریف و جلالت و غیرت و در احوال و شرف و کرامت
مقام شریف و جلالت و غیرت و در احوال و شرف و کرامت
مقام شریف و جلالت و غیرت و در احوال و شرف و کرامت

۱۳۹۰ / ش ۳ / س ۲۰۳ / تابستان ۱۳۹۰

۲۸ ژانوال ۱۳۴۰ هـ ق ۱۲۶۵

عالمی
 تمام تقدس زینت محرم من نورانی شایسته ارکانه
 ۱۳۴۰/۱/۲۶ هـ ق قریباً مرحوم مظفر بطور ادریش و طاب زلفه راجع به پرونده
 اسدک و قبه در ادب بیان در شرح که دست تصرف نموده از زمین
 و نظم نموده و حقان حقوق شروع نمود در دعوت و هدایت نمود با اینکه از
 زوجه نیست تمام دست بر قوم رفته و در عین حال که در طرف حضرت
 ماس منج دانه من و خان نظام من ریاست در راه و مکر سواد و با دربار
 بودا و فرزند سواد با حال برود من تقدس بود و در حضرت
 تقدس کرده و حضرت صاحبان همه شفقت و امان از طرف این
 انجمن در حضرت صاحبان هر عام از تمام تقدس منج سواد
 تقدس در حق من شروع از اوله و بر آنکه هم ادب از اینها بود
 حضرت برادر زلفه و خان و عدل تصرف در دست از تمام تقدس
 از اینها بود که در این حضرت صاحبان این تمام تقدس

از طرف من
 ۱۳۴۰ هـ ق
 محمد حسن خلیلی

پیام بهارستان / ۳، ش، ۱۲ / تابستان ۱۳۹۰

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

اسم نویسنده و تاریخ نگارش ۱۳۲۰ میرزا حسن	 مجلس شورای ملی اداره دایره	نمبر کتاب ثبت ۹۳۹۱
اسم بانک نویسنده و تاریخ		کارتن دوسیه نمبر های قبل ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
تاریخ امضای بانک نویسنده		عده ضابطه ۱۱۱۱

تاریخ ارسال لیس: برج ۲ - ۱۳۰۹

قیود مهمه: رایت نرم در تاریخ ۱۳۰۹ / ۲ / ۲۰
عنوان کاغذ: مقصد و عنوان پاکت: ...

در تاریخ ۱۳۰۹ / ۲ / ۲۰ ...
 ...
 ...
 ...
 ...

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

۱۵ شهر ذی قعدة ۱۳۴۰ ۳۹-۴۹

۲۲
۲۴/۴/۱۳۴۰

تمام صلح مقدس ریاست محترم دارالعلوم رضویہ کراچی

۱۵۴۰

راجہ نعمت خان صاحب مدظلہ العالی، ۲۷ شہر ذی قعدة ۱۳۴۰، جب دکن دارالعلوم
 حضرت صاحب، با بیخ بنیہ داندہ تر فرمایند، تقدیر حضرت صاحب، تامل فرمود
 برائت جوہ، ہاں، کونین سو قریب تفر فرمائے از پشت محرم است عدلاً
 لعل لم جوہ و حقائق حضرت صاحب، انہر جوہ لعل لم جوہ از نا کمال
 زین کالیہ بیخ بنیہ داندہ تر فرمائے از نا کمال کورہ از نا کمال
 تعریف ہندو را، حضرت

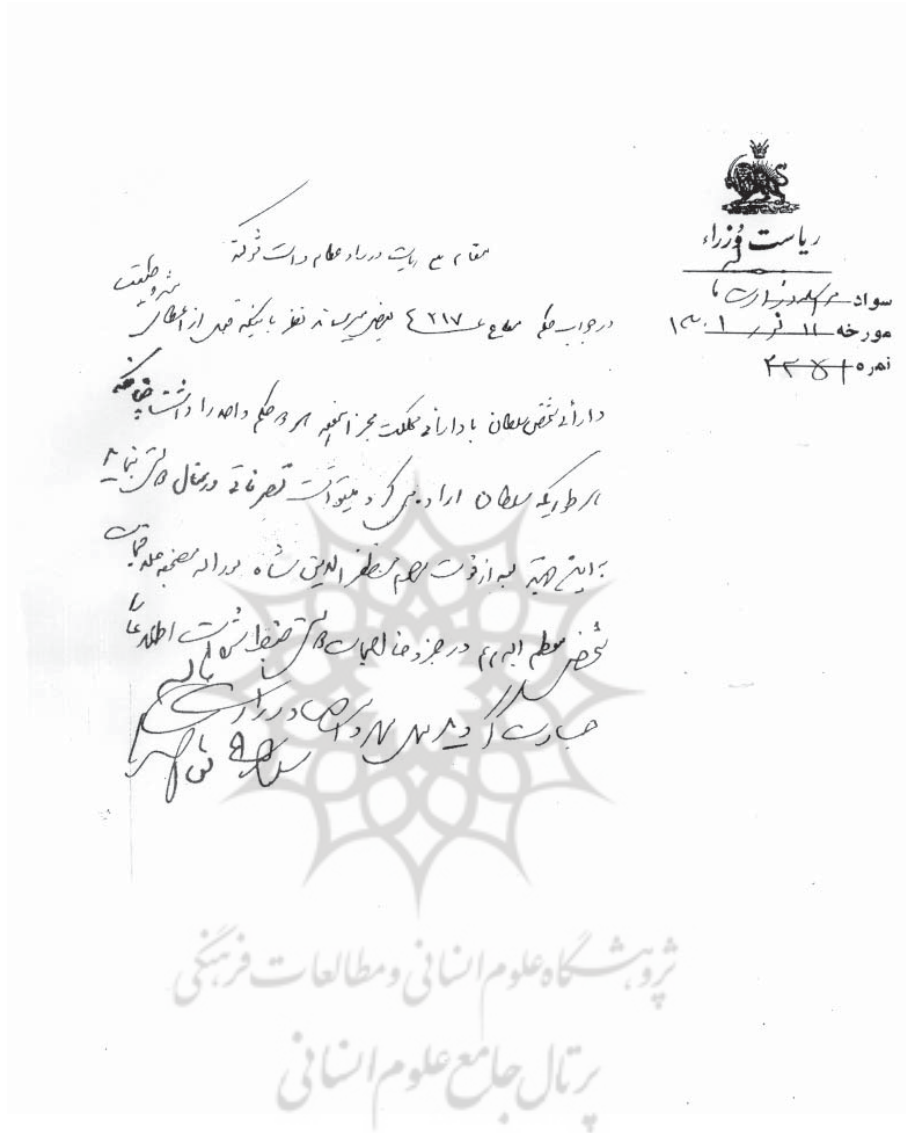
از صاحب دارالعلوم رضویہ کراچی
 در دست مبارک خود
 در دست مبارک خود
 در دست مبارک خود

۱۹

تال جامع علوم انسانی

۱۳۴۰

پیام بهارستان / ۳، ش، ۱۱۲ / تابستان ۱۳۹۰

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

۳۱/۵/۸
 بتاریخ ۴ شهریور ۱۳۰۱
 ضمیمه لورد

دیارست وزراء
 شماره ۴۶۹۹

بیت محترم همسر سردار قزاق
 جناب سردار قزاق
 نظر جناب سردار قزاق
 بمراتب فخریست

۱۳۶۱
 ۶۵۴ و تاریخ ۶ شهریور ۱۳۰۱
 ۲۶ - ۲۹

محمد علی محمد تقی درجه اول
 درجه اول عظام درجه اول
 مظفر الدین شاه
 ۱۳۰۱

پیام بهارستان / ۳، ش، ۱۱۲ / تابستان ۱۳۹۰

اسم نویسنده و تاریخ نگارش ۱/۵/۱۳۹۰	 مجلس شورای ملی اداره دایره	نمبره کتاب ثبت ۹۰۳۸۱
اسم پاك نویس كنده و تاریخ نگارش پاک نویس		کارتن دوسیه
تاریخ امضای پاك نویس		نمبره های قبل عدد شمائم

تاریخ ارسال ۱۳۹۰/۵/۱

قنود مهمه : لف چه مرامله بتوسطه

عنوان کاغذ : *مجلس شورای ملی* مقصد و عنوان پاك : *مجلس شورای ملی*

مجلس شورای ملی

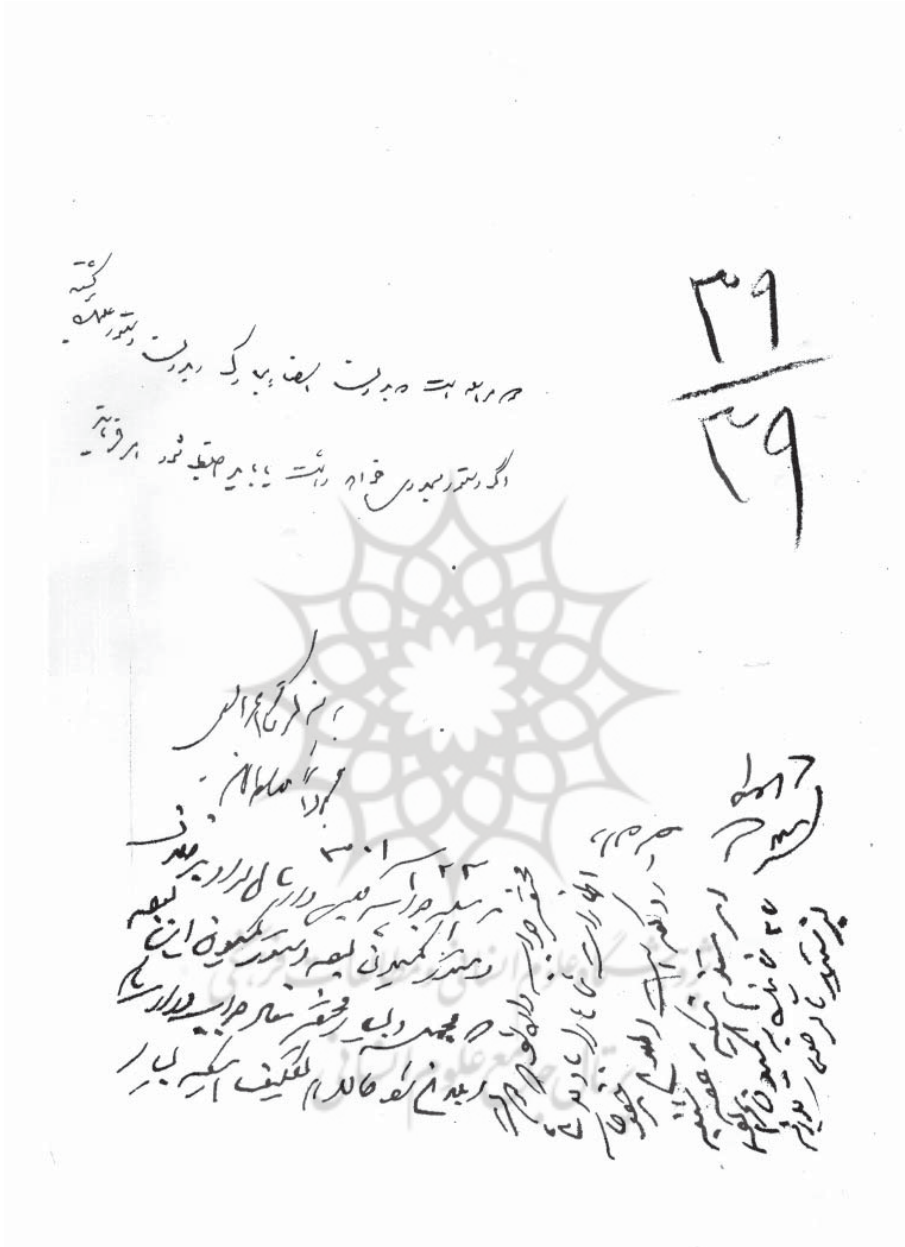
(۴)

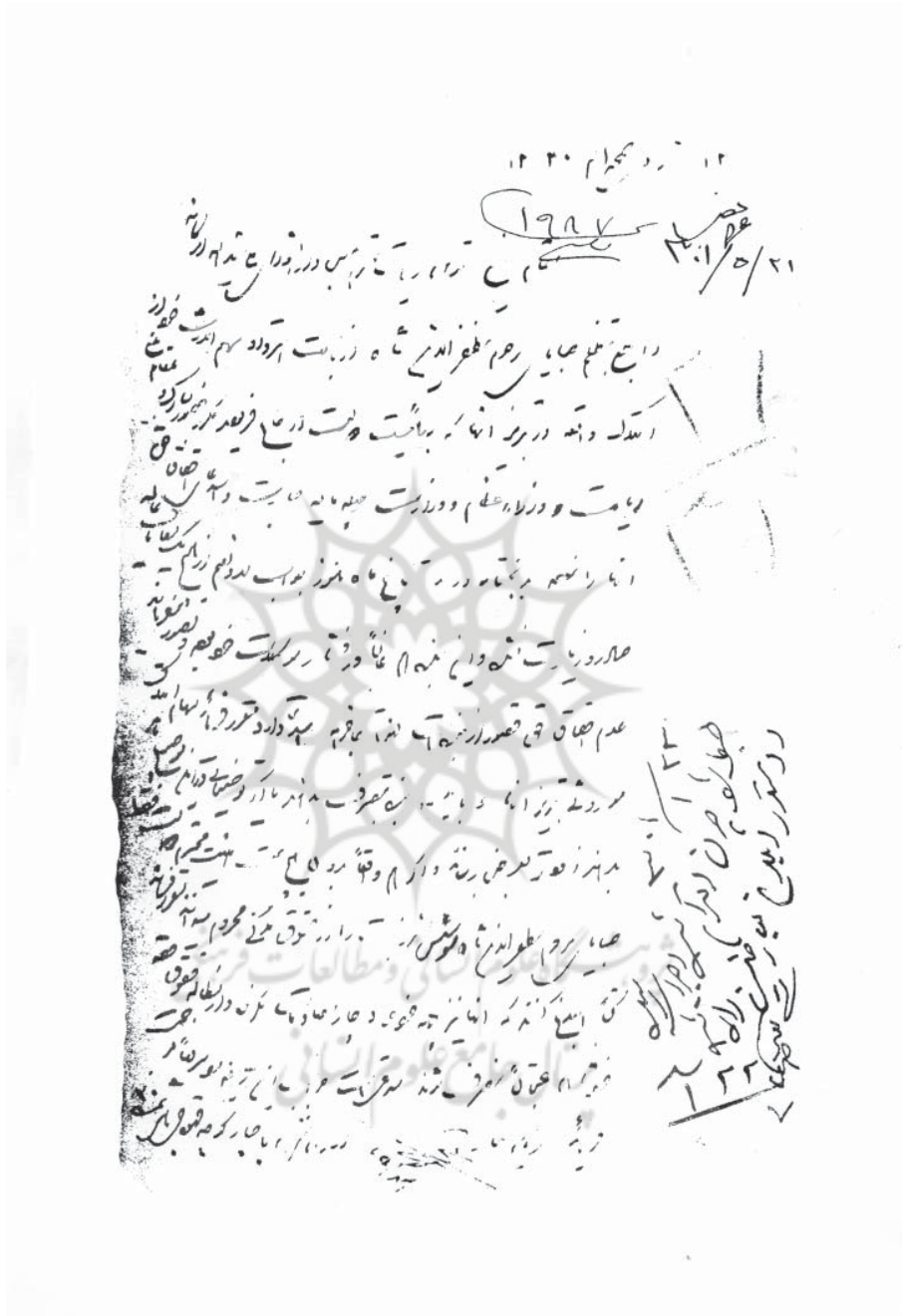
اصح به المذاکره و در ضمن مفروضه المذاکره طبعه ترک
 محمد تقی و در تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱
 مجلس شورای ملی

تاریخ ارسال ۱۳۹۰/۵/۱

مجلس شورای ملی

پیام بهارستان / ۳، ۳، ۳، ش ۱۱۲ / تابستان ۱۳۹۰

پیام بهارستان / ۳، ش ۳، ۱۳۹۰ / تابستان ۱۳۹۰

نگاهی به چند سند از دوره مظفری در مورد زنان / محمدحسن خلیلی

اسم نویسنده و تاریخ نگارش محمدحسن خلیلی ۱۳۰۰	 مجلس شورای ملی اداره - دائره	نمبر کتاب ثبت ۵۴۸
اسم پاك نویس کننده و تاریخ نگارش محمدحسن خلیلی ۱۳۰۰		کارتن دوسیه
تاریخ امضای پاك نویس		نمبر های قبل عده ضمايم

تاریخ ارسال ۱۳۰۰

فیود مهمه : رایت مهمه (موضوع)

عنوان کاغذ : مقصد و عنوان پاکت

صیاح رسوم بر کتف ایستاد در وضع بدی از کانی و عثمان در وقت محبت خود در وقت زبردت من زبانی فرستاد
 نوشته بر این چهار خط در وقت زبردت من زبانی فرستاد این چهار خط در وقت زبردت من زبانی فرستاد
 املا خوانده فرمود من زبانی فرستاد این چهار خط در وقت زبردت من زبانی فرستاد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

پیام بهارستان / ۳، ۳، ش ۱۱۲ / تابستان ۱۳۹۰